

REVISTA PRESEI

BULETIN SĂPTĂMÂNAL AL DIRECȚIUNII PRESEI ȘI INFORMAȚIILOR
DIN MINISTERUL AFACERILOR STRĂINE

Nr. 33.

Joi, 17 Octombrie 1935

S U M A R :

I. PRESA STRĂINĂ DESPRE ROMÂNIA

	<u>Pag.</u>		<u>Pag.</u>
<i>a) ECONOMIE ȘI FINANȚE :</i>		<i>c) CULTURĂ ȘI ARTA :</i>	
Presa austriacă	138	Presa cehoslovacă	138
„ engleză	138		
„ germană	138		
<i>b) MINORITARE :</i>		<i>d) DIVERSE :</i>	
Presa bulgară	138	Presa austriacă	139

II. CONFLICTUL ITALO-ABISINIAN

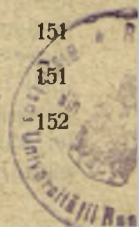
	<u>Pag.</u>
Presa franceză	139
„ italiană	142
„ engleză	143
„ germană	144
„ sovietică	145
„ austriacă	146
„ maghiară	146
„ cehoslovacă	147
„ elvețiană	147
„ polonă	148
„ bulgară	149
„ evreiască din străinătate	149

III. PROBLEMA EUROPEI CENTRALE

	<u>Pag.</u>
Presa austriacă	150
„ franceză	150
„ engleză	150

IV. CHESTIUNEA RESTAURĂRII MONARHICE ÎN GRECIA

Presa franceză	150
„ engleză	151
„ austriacă	151
„ maghiară	151
„ elvețiană	152

PRESA STRĂINĂ DESPRE ROMÂNIA

ECONOMIE ȘI FINANȚE

Presă austriacă.

In numărul din 9 Octombrie, NEUE FREIE PRESSE, sub titlul: „Baze noi pentru comerțul dintre Austria și România”, publică un articol de d. J. F. Köver. După ce reedă o serie de date statistice asupra relațiilor comerciale româno-austriace, autorul articolului conchide:

„Probabil că la viitoarele negocieri România va încerca să reglementeze comerțul cu Austria în același mod ca și comerțul ei cu celelalte State.

„Ar fi prematur de a exprima o părere fermă în ce privește efectele schimbărilor asupra comerțului dintre Austria și România”.

Presă engleză.

THE MANCHESTER GUARDIAN din 9 Octombrie e informat că exportatorii români, alarmați de blocarea unor sume considerabile de lire pe care ei le posedă în Italia, cât și de scăderea lirei pe piețele internaționale, au decis să nu mai primească noi comenzi pentru produsele lor, în special grâne și petrol, până ce produsele exportate în Italia, în mari cantități, în cursul ultimelor luni, nu vor fi plătite.

Ziarul afirmă că mai multe firme importante se află în dificultăți din cauza acestei stări de lucruri.

Ziarul MANCHESTER GUARDIAN, din 11 Octombrie, ocupându-se de problema aplicării sancțiunilor economice împotriva Italiei, scrie între altele:

„... In ce privește România, ea se va găsi într-o situație grea, deoarece industria ei principală, cea petroliferă, va suferi pierderi considerabile”.

Presă germană.

FRANKFURTER ZEITUNG din 12 Octombrie publică o corespondență din București, intitulată „Convenția petroliferă franco-română. Pe 12 ani, câte 1 miliard de lei”. Corespondentul aduce știrea unei iminente încheieri a convenției petrolifere între Franța și România.

„Statul Francez, prin mijlocirea unui grup de importatori de petrol, vor prelua dela Statul Român, în viitorii doi ani, câte 75.000 vagoane și în cei 10 ani următori, câte 90.000 vagoane de petrol.

„In 1934 participarea petroliferă a Statului a fost de peste 100.000 vagoane și e în continuă creștere, deoarece zonele petrolifere scutite de redevență, din timpul dinainte de legea minelor (1924), se epuizează treptat. Pentru aplanarea cunoscutei dificultăți, că atât Franța cât și România rafinează cât se poate de mult ele înșile, se pare că s'a ajuns la un acord de distribuire a cantității totale de export cu o treime de produse gata și două treimi petrol franco-Constanța. Prețul de preluare se va fixa după prețul mondial curent. Exportatorii trebuie să verse toată contravaloarea la Banca Națională și o primească în paritatea valutară teoretică de lei hârtie. Potrivit acestui lucru, Statul Român ar căpăta în primii doi ani câte 100 milioane lei aur și în

cei 10 ani următori câte 1.080 milioane lei aur; totuși toate aceste sume, în majoritatea lor, vor fi reținute în Franța pentru achitarea diverselor obligații. Cercuiri bine informate cred că n'ar sta la dispoziția Statului român decât anual 30 milioane fr. fr. liberi. Se pare însă că aceste livrări nu acoper deplin obligațiile românești în Franța, căci ministrul de finanțe Antonescu a declarat că Franța ar trebui să preia încă alte produse pentru alte 100 milioane fr. fr. anual, pentru a fi achitate total”.

MINORITARE

Presă bulgară.

NOVI DNI, din 9 Octombrie, sub titlul „Guvernul român și Dobrogea”, relevă că la Constanța s'a ținut o conferință sub președinția d-lui prim-ministru, la care s'au ținut mai multe discursuri importante:

„Importanța acestei conferințe pentru populația Dobrogei este mare”, scrie ziarul.

„Obiectele discuțiilor se refereau la chestiunea traiului comun al autoctonilor și coloniștilor, o chestiune ce a provocat atâtea dezordini.

„Prefecțul de Silistra a avut curajul de a prezenta în fața conferinței toate conflictele provocate între autoctoni și coloniști, din cauza lipsei de apă, întreținerea puțurilor și chestiunile pășunatului, a cadastrului și a școalelor dela sate.

„Inșă cea mai mare atenție s'a dat privilegiilor ce și-a rezervat Statul pentru cumpărarea pământurilor emigraților turci, aceste pământuri constituind un total de 120.000 hectare distribuite coloniștilor.

„Unul dintre prefecții prezenți a sugerat ideea de a permite acestor din urmă să cumpere parcele a 50 hectare, pentru o mai bună asigurare a traiului lor”.

In legătură cu aceasta, autorul articolului, dr. I. S. P., observă că ceea ce este necesar pentru țaranul român, trebuie să fie de asemenea pentru oricare alt țaran al provinciei, care sunt în fața legii cetățeni egali ca și toți ceilalți.

„Inșă, se pare, conchide ziarul, că această chestiune nici nu s'a pus în discuție”.

CULTURĂ ȘI ARTĂ

Presă cehoslovacă.

L'EUROPE CENTRALE din 5 Octombrie publică un articol intitulat „Lucian Blaga, metafizician și poet al misterului”, în care analizează opera complexă a poetului.

„In afară de cinci volume de versuri, Lucian Blaga a mai produs șapte volume de eseuri, șapte drame și trei studii filosofice.

„Cea mai mare parte din opera sa a fost publicată în revista „Gândirea”, care i-a consacrat în Decem-

vrie trecut o fasciculă specială în care a căutat să pună în lumină calitatea unei personalități și a unei opere dintre cele mai caracteristice ale epocii“.

După ce face portretul poetului, autorul articolului arată că spiritul lui prezintă o mare afinitate cu spiritul german, care i-a procurat primele sale elemente de cultură.

„Cu sau fără voia lui, amintirea copilăriei sale și a tatălui său din Transilvania, o lume de mituri și de ritmuri autohtone se insinuează în opera sa.

„In operele sale dramatice se remarcă în deosebi conflicte de atitudine filosofice sau religioase, iar nu conflictele unor voinți individuale.

„La Blaga, personagiile reprezintă totdeauna, fie o idee, fie o credință, o superstiție sau un instinct: ele sunt simboluri.

„Așa este „Meșterul Manole“, care încarnează voința creatoare a artistului, sau „Avram Iancu“, care simbolizează aspirațiunile seculare ale unei rase întregi.

„In eseurile sale Lucian Blaga studiază subiectul său în liniile esențiale, care sunt totdeauna de ordin filosofic, în sensul că ele reprezintă cu tărie una dintre marile directive ale spiritului.

„In cele trei volume succesive de filosofie sistematică, Lucian Blaga se relevă ca un metafizician al ilogismului și al misterului. El constată că spiritul nostru posedă o arhitectură multiformă și că el depășește procedeele monotone la care l-au redus logicienii și că acest spirit își îngăduie licențe, care la un moment dat compromit sistemele filosofice cele mai perfect construite.

„Nici științele pure nu sunt la adăpost de aceste încercări. Cu cât ele se apropie de speculații filosofice, cu atât mai ușor ele se izbesc de anumite evidențe anti-nomice, pe care spiritul refuză să le asmileze.

„Filosofii și oamenii de știință au privit totdeauna cu neîncredere orice operațiune a spiritului care tinde să depășească limitele:

„Or Blaga, departe de a repudia din gândire tot ceea ce evadează din lumea logică, distinge dimpotrivă mărturia sigură a unei alte lumi de cunoștință, a unei lumi ilogice sau estatice. El recunoaște existența unei cunoștințe luciferice, plină de îndoieli și de nesigurante tragice, care alternează în spiritul nostru cu cunoștința paradizică, ce operează pe căile obișnuite ale logicei“.

DIVERSE

Presa austriacă.

NEUE FREIE PRESSE. *din 3 Octombrie, sub titlul „Tablouri cernăuțene“, publică o corespondență din Cernăuți, semnată de d. Severiu Hamburg, care, între altele, scrie:*

„Austria este azi un exemplu pentru propaganda turistică și pentru realizările turistice. România are și ea toate calitățile pentru a atrage turiștii străini. De curând s'a înființat la Ministerul de Interne un Oficiu central turistic, cu filiale în toate prefecturile țării. In special, prefectul de Cernăuți, d. Vântu, depune în această privință o muncă rodnică. Intre altele s'a angajat la granița polono-română, în localitatea Krys-zczatek, un pavilion de struguri, în care oaspeții poloni pot, cu un preț foarte mic, să guste din cele mai alese varietăți de struguri românești.

„Construirea noii șosele Oradea-București-Constanța va ajuta foarte mult la punerea în valoare a frumuseților României. In Bucovina, noua șosea pe vârful Rarăului va face și mai atrăgătoare regiunea Dornei. Vatra-Dornei este, dealtfel, o localitate balneară renumită, vizitată nu numai de Români, ci și de numeroși Cehoslovaci, Poloni și Austriaci.

„După terminarea manevrelor care au loc în acest an în Bucovina, Regele Carol al II-lea va vizita Cernăuții, unde va lua parte la deschiderea noului local al Universității. Cu acest prilej s'au realizat o serie de lucrări edilitare, de cea mai mare importanță, între care și amenajarea aeroportului“.

Articolul pomenește apoi de teatrul din Cernăuți, de conservatorul de muzică și de viitorul sezon teatral, muzical și cinematografic din capitala Bucovinei.

LINZER VOLKSBLATT *din 28 Septembrie publică sub titlul „Imagini din România“, un articol în care face o romantică descriere a podgorienilor din Odobesti și a unui cules de vii. Mai departe, autorul evoacă o caravană de țigani și în sfârșit, ne prezintă o duminică la sat“.*

Primele două capitole se sfârșesc fiecare cu câte o trăsătură sumbră. Pândarul unei vii trage cu pușca într'un țaran venit să fure struguri. Țigani sunt bătuiți de o patrulă de jandarmi. Numai „duminica la sat“ se sfârșește idilic și patriarhal.

CONFLICTUL ITALO-ABISINIAN

Presa franceză.

Nu fără îngrijorare, ziarele din 9 Octombrie examinează dificultățile ce se vor ivi în aplicarea sancțiunilor împotriva Italiei.

Astfel, ECHO DE PARIS, sub semnătura lui Pertinax, scrie:

„Uniunea Sovietelor și România au schimburi importante cu Italia. Ele îi vând grâu, porumb și petrol. Iugoslavia plasează în Italia 20 la sută din exportul său. Ce compensație poate fi dată acestor țări. De asemenea,

cum s'ar putea împiedeca, de pildă, ca petrolul român să nu fie cumpărat de germani și revândut italienilor? Nu s'ar schimba nimic din starea de lucruri existentă, iar în schimb germanii ar căpăta mai multă autoritate în economia românească“.

„Cu toate acestea, Marea Britanie crede că sancțiunile vor fi suficiente, chiar dacă Germania nu este câștigată unei acțiuni colective“.

PETIT PARISIEN *scrie:* „Marea Britanie stăruie în dorința de a vedea aplicate cu strictețe prevederile articolului 16, sperând că sancțiunile vor împiedeca Italia

de a prelungi războiul. Franța, potrivit hotărârilor ultimului consiliu de miniștri, se va limita în domeniul sancțiunilor economice și financiare.

„Această limitare îi este de altfel impusă prin rolul de conciliatoare pe care Franța va fi chemată să-l joace atunci când se vor ivi posibilități de negociere“.

Ziarele de stânga, în frunte cu organul socialist LE POPULAIRE, cred că Societatea Națiunilor va isbuti să înlăture dificultățile practice relative la eşalonarea sancțiunilor și la mecanismul lor.

Ocupându-se de debaterile, dela Geneva, ziarele din 10 Octomvrie relevă declarațiile făcute de reprezentanții Austriei și Ungariei.

„Declarațiile Austro-Ungare, scrie PETIT PARI-SIEN, contribuie să întărească impresia că într-o hotărâre atât de gravă, este anevoios să se obțină consimțământul unanim al tuturor Statelor reprezentate la Geneva“.

LE JOURNAL scrie: „Două voci s'au ridicat pentru a refuza alăturarea la condamnarea Italiei și la sancțiuni. Sunt vocile unei prietenii care nu voeste să fie necredincioasă în ceasuri de încercare. Să salutăm“.

ECHO DE PARIS, sub semnătura lui *Pertinax*, scrie: „Vocile disidente n'au surprins pe nimeni. Solidaritatea care este consecința pactului italo-austro-ungar din Martie 1934, s'a afirmat în paguba solidarității prevăzută prin pactul Societății Națiunilor.

„Rezultatul cel mai interesant este să se reamintească împrejurarea că Austria, Ungaria și până la un punct și Elveția, constituie poarta de intrare sau de ieșire spre Italia, și că puterile care vor aplica sancțiuni nu vor isbuti să închidă această poartă care asigură comunicația cu Hinterlandul german. Concluzia este că foarte anevoie Italia ar putea fi lipsită de materiile prime de care are nevoie. Micșorarea concertată a cumpărăturilor făcute în mod normal în Italia de către celelalte State va lovi însă Italia în structura ei financiară și va precipita împrăștierea rezervei de aur. Dar un astfel de mijloc de sancțiune nu poate opera decât lent“.

L'OEUVRE scrie: „Majoritatea delegaților socoteau că în fond Germania a fost aceea care a inspirat discursurile de ieri, discursuri în legătură strânsă cu politica pe care Reichul o duce activ cu Ungaria și alte țări“.

LE POPULAIRE susține aceeași părere și adaugă că *ambasadorii italieni au vizitat ieri dimineață pe miniștrii de externe ai Austriei și Ungariei. Ziarul crede că delegații celor două țări vor interveni și în comitetul de coordonare a sancțiunilor.*

LE MATIN constată că situația la Geneva este fundamental contradictorie. S'a obținut unanimitatea în principiul sancțiunilor, dar la aplicarea lor trebuie să se țină seamă de atâtea lacune încât efectul va fi grav compromis.

D. Pierre Bernus, în JOURNAL DES DÉBATS din 10 Octomvrie, scrie că una din consecințele cele mai rele ale crizei internaționale, cauzată de campania Italiei în contra Etiopiei, este situațiunea privilegiată care este creată Statelor care au rupt cu Liga Națiunilor, și în special Germaniei.

„Intr'adevăr, scrie d. Bernus, Reichul va căuta să tragă cele mai mari avantaje din aceste împrejurări. E foarte natural. Ceea ce n'ar fi însă, tot atât de natural, ar fi să ne adresăm Germaniei pentru o colaborare cu Societatea Națiunilor. Concursul său n'ar fi gra-

tuit. Ar fi însă scandalos ca Societatea Națiunilor să facă să intervină ca jandarm internațional auxiliar. Statul pe care l-a condamnat în mod solemn, primăvara trecută, pentru violarea flagrantă a tratatelor de care s'a făcut vinovat și care nu se gândește decât la prepararea războiului, căruia îi consacră toate resursele sale.

„Intervenția Germaniei este inadmisibilă. Ea ar avea consecințe grave. În ce privește Liga Națiunilor, ea s'ar desconsidera singură, făcând apel la Puterea care a sfidat-o și a cărei politică constituie un pericol permanent pentru pace“.

În editorialul său din 10 Octomvrie, LE FIGARO, sub semnătura d-lui Lucien Romier, scrie:

„Unul din aspectele adevărului este că, având în vedere situația internă a Etiopiei, ambițiile care se manifestă în interiorul ei, precum și în jurul ei, independența sa completă nu mai poate dăinui fără a provoca incidente și fără a stârni pericole din ce în ce mai frecvente pentru pace. Azi, cu Italia; mâine, cu cutare sau cutare putere, membră sau nu a Ligii Națiunilor. Suntem convinși că Italia n'a procedat atât de brusc decât de teama de a nu i se lua înainte de către alții...

„Cheia păcii era până acum în mâinile Negusului. Dar ea nu se putea obține decât în mod solidar. O mai ține el această cheie, sau ea a trecut în mâini misterioase?...

„Iată o „nouă chestie a Orientului“, tot atât de înveninată ca și cea dintâi“.

Ziarele din 11 Octomvrie, subliniază importanța hotărârilor luate de Societatea Națiunilor și relevă quasi-unanimitatea cu care s'a dat sentința de desemnare a Italiei ca Stat agresor.

„Discursul d-lui Aloisi, — scrie PETIT PARI-SIEN — nu mai putea schimba întru nimic dispozițiunile Adunării. Sancțiunile pot să nu fie plăcute Italiei. D. Mussolini trebuie să țină însă seama de menajamentele pe care le-a luat Adunarea.

EXCELSIOR scrie:

„Argumentarea italiană a venit prea târziu. Deschiderea ostilităților constituia un element mai favorabil Italiei, decât argumentele delegatului ei“.

ECHO DE PARIS, sub semnătura d-lui *Pertinax*, constată unanimitatea excepțională obținută la Geneva și subliniază că niciunul din Statele Americii latine, care au colonii italiene active și prospere, nu s'a sustras sarcinei de ieri. Apoi continuă:

„Argumentele d-lui Aloisi n'au sdruncinat sentimentul personal al tuturor delegaților. Aceștia consideră că Abisinia nu a degenerat numai dela admiterea ei în Societatea Națiunilor, admitere datorită stăruințelor Italiei și că guvernul italian, dacă voia un vot care să decadă Abisinia din calitatea ei, nu trebuia să aștepte până acum și mai ales nu trebuia să se facă executorul unei sentințe pe care nimeni n'a pronunțat-o. Acum, succesul depinde de energia și fermitatea guvernului care conduce jocul: Anglia“.

Intr'un alt articol, tot sub semnătura d-lui Pertinax, ziarul constată că unanimitatea realizată la Geneva, este extraordinară și se îndoiește că ea va mai putea fi dobândită vreodată în istoria Societății Națiunilor.

L'OEUVRE crede că d. Mussolini va încerca tratative mai înainte ca Anglia să fi propus blocarea porturilor din Marea Roșie, ceea ce ar însemna o situație primejdioasă pentru corpul expediționar din Africa

LE TEMPS din 11 Octombrie relevă declarațiunile reprezentanților Austriei și Ungariei la Geneva, care au refuzat să se asocieze sancțiunilor, fie ele chiar numai economice și financiare, împotriva Italiei. Germania a declarat la rândul ei că dorește să-și păstreze neutralitatea.

„Se observă deci, scrie ziarul, că aplicarea sancțiunilor — sancțiunile militare fiind categoric excluse — nu este lesne de înlăptuit, și că trebuie să se procedeze cu prudență și metodă, ca nu cumva autoritatea dela Geneva, întărită prin deciziunea unanimă a consiliului, să nu sufere un eșec pe terenul realizărilor imediate. Valoarea oricărei politici se măsoară după rezultatele sale, și trebuie să recunoaștem că experiența în curs este serioasă pentru prestigiul și însăși existența Societății Națiunilor.

„D. Samuel Hoare a declarat categoric că atitudinea sa în actualele împrejurări este comandată de grija salvării autorității Societății Națiunilor și a pactului, singurul cadru în care Anglia se poate ralia la sistemul securității colective. Așa fiind, Anglia are același interes ca și Franța de a vedea desvoltarea normală și moderată a jocului măsurilor financiare și economice, așa încât să nu se stăvilească drumul unui aranjament echitabil, iar acțiunea Societății Națiunilor, în vederea apărării păcii, să nu aibă ca efect, împotriva oricărei logice și oricărui raționament, extinderea și generalizarea conflictului“.

Sub semnătura d-lui Lucien Romier, ziarul LE FIGARO din 12 Octombrie caută să stabilească importanța practică a sancțiunilor zise economice față de Italia. Chestiunea imediată este aceea de a ști dacă Italia va fi în stare să plătească. Mijloacele de reducere ale posibilităților de plată ale Italiei în afară sunt neacordarea de credite și interzicerea exportului.

„Dat fiind faptul că Italia este supusă unui regim de Stat „totalitar“ — scrie d. Romier — ea își va putea continua acțiunea timp de încă un an, chiar suferind sancțiunile care o lipsesc de noi credite și de o parte din exportul său.

„Acest timp este suficient pentru ca Italia să-și ducă la bun sfârșit operațiunile din Etiopia.

„Sancțiunile economice vor face să sufere mai întâi poporul italian și pe urmă armatele italiene.

„Deaceia, oricine respectă legalitatea internațională, nu poate renunța la speranța că diplomații vor găsi un mijloc mai omenesc și de mai scurtă durată pentru a putea opri vărsările de sânge“.

JOURNAL DES DÉBATS din 12 Octombrie relevă faptul că Societatea Națiunilor, sub îndboldul Angliei, pornește pe un drum periculos. Ziarul adaogă:

„Sancțiunile economice și financiare propuse vor fi fără valoare. Austria și Ungaria nu vor participa la ele, Elveția nu-și ia niciun angajament. Germania stă în rezervă, iar Statele-Unite par să mediteze asupra măsurilor destul de limitate care se pot aplica celor doi beligeranți.

„Atitudinea Angliei este inexplicabilă și e ciudat că ea își ia responsabilitatea unor măsuri care duc la conflicte și care, în loc să servească pacea, amenință lumea de o sdruncinare destul de serioasă.

„Astăzi, când conflictul dintre Italia și Etiopia a izbucnit, Anglia vrea să atragă Societatea Națiunilor într-o acțiune colectivă. Astfel pusă problema, este o chestiune de forță și Societatea Națiunilor, apărătoarea securității, este rugată să se angajeze într-o procedură care ducă la război. D. Laval are dreptate să spună că atașamentul

față de pact nu trebuie să împiedice căutarea unei soluțiuni de împăcare: acesta este adevăratul interes al păcii“.

Mecanismul sancțiunilor apare ziarelor din 12 Octombrie ca fiind mult mai de temut decât se putea crede în primul moment.

Astfel, PETIT PARISIEN arată că dacă sancțiunile economice și financiare se dovedesc neîndestulătoare, Marea Britanie s'ar gândi să închidă transporturilor italiene Marea Roșie.

„O astfel de măsură ar împinge probabil Italia la acte desnădăjduite. Credem că Uniunea Sovietelor este gata să sacrifice importantul ei export de petrol în Italia, cu condiția ca alte țări producătoare să nu profite de această abținere“, scrie PETIT PARISIEN.

LE MATIN arată că ridicarea interdicției exportului de arme pentru Abisinia va permite intrarea unor mari cantități de arme și munițiuni în această țară; aceasta este o a doua sancțiune contra Italiei, întru cât va fi ajutat adversarul ei.

ECHO DE PARIS scrie: „Unii au sperat într'un triumf militar al Italiei, strălucit și repede; rezistența Abisiniei se anunță însă înverșunată. Armata Negusului dispune de un material de război însemnat. Se prevede deci, că va fi o campanie îndelungată.

„Se pare că la Geneva numeroase delegațiuni vor face uz de toată influența lor, pentru a stabili o acțiune energetică de sancțiuni împotriva Italiei. De pe acum Olanda a interzis orice export de petrol. Portugalia de asemenea, împinge la măsuri din cele mai rapide.

Se prevede că o a doua tranșă de sancțiuni masive va fi stabilită până în trei săptămâni“.

L'OEUVRE anunță din Geneva că delegații consideră că situația a evoluat total în ultimele două zile.

Ziarul LE TEMPS din 13 Octombrie subliniază în articolul de fond importanța declarațiilor făcute de d. Laval la Clermont Ferrand, cu privire la condițiile în care se desfășură colaborarea franco-engleză în favoarea păcii.

Ziarul respinge cu argumente părerea celor care susțin că politica Franței ar putea, sub presiunea evenimentelor actuale, să devieze într'un sens sau altul:

„Să nu se pretindă, scrie LE TEMPS, așa cum face unii cu o ușurință regretabilă, că din cauza împrejurărilor actuale cooperarea franco-britanică și prietenia franco-italiană se exclud una pe alta și că trebuie să alegem între ele. Nimic nu este mai fals. Intr'adevăr, în realitate, cooperarea franco-britanică și amicitia franco-italiană se completează în fapt și constituie două baze paralele ale politicii prin care Franța credincioasă celor mai respectabile tradiții ale sale, poate să servească cu mai mult folos în aceste clipe cauza păcii.

„Dacă cooperarea plină de încredere dintre Franța și Anglia n'ar fi fost ceea ce este, Franța n'ar fi putut aduce Italiei, la Geneva sau în alte împrejurări, serviciile pe care i le poruncește simpatia sa firească pentru poporul italian. Dacă, adaogă LE TEMPS, relațiile franco-italiene nu s'ar întemeia pe baza solidă a acordurilor dela 7 Ianuarie și dela Stresa, poate n'ar fi fost posibil să se obțină din partea Angliei și a consiliului Societății Națiunilor o strictă limitare a conflictului italo-abisinian și nici să se facă față celor mai grave complicații a căror amenințare a fost îndepărtată prin contribuția diplomației d-lui Laval“.

Presă italiană.

Ziarele italiene din 9 Octombrie duc o violentă campanie împotriva acțiunii Societății Națiunilor.

„In vreme ce Italia se luptă în Africa, scrie LAVORO FASCISTA, Geneva încearcă să o lovească în spate“.

Ziarul scoate în evidență pagubele pe care sancțiunile economice le-ar aduce statelor din Europa Centrală și din Balcani, precum și țărilor vecine Italiei, care nu și-ar putea îndrepta imediat în altă parte exportul și importul lor cu Italia, rezultând din relațiuni comerciale îndelungate.

Ziarul invită pe toți cei care ar voi să dea un caracter deosebit de grav sancțiunilor economice, de a ține seamă că poporul italian s'ar ridica ca un singur om în ziua în care sancțiunile ar lovi pe la spate armata italiană care luptă în Africa.

„Ceea ce s'a întâmplat zilele acestea la Geneva, notează GIORNALE D'ITALIA, constituie o confirmare definitivă a politicii dusă de Marea Britanie care urmărește să oprească acțiunea Italiei, cu toate drepturile sale și să-i atribue toate răspunderile. Pentru a putea să definească Italia ca Stat agresor, comitetul de șase a ținut seamă numai de istoricul raporturilor italo-abisiniene din cursul ultimelor trei zile, adică dela trecerea râului Mareh și până la cucerirea orașului Adua, dar a sărit peste toate precedentele din cei 40 ani de relații italo-abisiniene care au determinat acțiunea Italiei. În niciun tribunal din nicio țară civilizată și pentru nicio crimă nu s'ar fi admis o procedură atât de absurdă. Însăși cererea de a se amâna câteva ore discuția, depusă de șeful delegației italiene la Geneva, pentru a permite guvernului din Roma să examineze acuzațiile și să răspundă, a fost respinsă. Este bine cu acest prilej, adaugă GIORNALE D'ITALIA, de a reaminti precedentul Japoniei a cărei primă acțiune războinică pe teritoriul Chinei și Mandeiuriei s'a produs în Septembrie 1931, pe când Adunarea plenară a Societății Națiunilor, care a examinat această chestiune, nu s'a ținut decât în Februarie 1933, adică după un an și cinci luni dela începutul ofensivei japoneze. Dar mai mult, în raportul comitetului de 13 s'a afirmat o pretinsă incompatibilitate care ar fi existând între tratatul din 1906 și drepturile pe care el le recunoaște Italiei pe teritoriul abisinian, pe de o parte și pactul Societății Națiunilor și prezența Abisinieii în Societatea Națiunilor, pe de altă parte.

„Italia nu va accepta niciodată această arbitrară interpretare a tratatului din 1906, interpretare care țintește să anuleze însuși temeiul drepturilor italiene. Modul de a acționa al Genevei dovedește lipsă de respect față de spiritul Societății Națiunilor și de dreptul internațional. De aceea, conchide GIORNALE D'ITALIA, mai mult decât oricând, acțiunea italiană trebuie să continue după victoria dela Adua“.

Ziarul TRIBUNA afirmă că Italia nu se teme de sancțiuni. D. Mussolini și-a fixat punctele de rezistență, iar hotărârile sale sunt irevocabile.

POPOLO DI ROMA scrie: „Se pare că Franța credincioasă grijei de a menaja și capra și varza, nu se joacă mai puțin decât Anglia cu focul, fără să bage de seamă aceasta“.

Ziarul conchide, făcând un apel ca Franța să nu joace rolul unui pion în politica Angliei.

Ziarul POPOLO D'ITALIA declară că opinia publică internațională a fost viu impresionată de hotărârile luate la Geneva.

„Este evident, scrie ziarul, că hotărârea luată a fost precipitată. S'au cerut sancțiuni împotriva Italiei, deși asemenea măsuri nu au fost nici propuse, nici aplicate atunci când s'au produs acte de războiu în Asia și America și când pactul Societății Națiunilor a fost violat în Europa.

„S'au luat sancțiuni care nu au fost ținute în seamă nici pentru un războiu european, deși e vorba numai de o acțiune de securitate ce se desfășoară departe de Europa și care are un caracter pur colonial. Pentru prima dată, un areopag internațional pune civilizația și barbaria pe picior de egalitate.

„Victoria dela Adua deschide pentru Italia calea justiției, iar pentru Europa drumul spre însănătoșire“.

Ziarul STAMPA, din 10 Octombrie, scrie că declarațiile făcute eri la Geneva de reprezentanții Austriei și Ungariei, constituie o nouă întărire a raporturilor lor de prietenie cu Italia. După cum Italia nu va uita niciodată pe cei care au trădat-o, ea nu va uita niciodată nici dovezile de prietenie.

POPOLO D'ITALIA scrie că toată lumea a fost viu surprinsă eri la Geneva de declarațiile reprezentanților Austriei și Ungariei. Aceste declarații, adaugă ziarul, au o deosebită valoare simptomatică. Două țări mici s'au ridicat cu mult curaj și lealitate împotriva voinței atoputernice a acelor care se credeau stăpâni.

GAZETTA DEL POPOLO scrie că reprezentanții Ungariei și Austriei nu au atins numai coardele inimilor italiene, ci au și știut să expună, în puține cuvinte, zădărnica sancțiunilor economice, care se pot întoarce împotriva celor ce le-ar aplica. Societatea Națiunilor s'a dovedit neputincioasă să împiedice conflictul armat între Italia și Abisinia. Acum, ea a făcut primii pași pe povârnișul sancțiunilor, iar prăpastia războiului se deschide sub picioarele Europei.

Ziarul MESSAGERO din 10 Octombrie apreciază în gradul cel mai înalt acțiunea Franței la Geneva.

Ziarul scrie în această privință:

„Numai d-lui Laval se datorește faptul că s'a putut auzi la Geneva un limbaj echilibrat. El a arătat singura cale ce permite să se plaseze conflictul pe un teren echitabil“.

Toate ziarele italiene din 11 Octombrie, referindu-se la ședința Adunării Societății Națiunilor, comentează votul Adunării și în deosebi discursul ținut de d. Aloisi, delegatul Italiei.

STAMPA scrie că d. Aloisi a arătat Societății Națiunilor că fără să se fi adus niciun prejudiciu spiritului și literei Pactului, s'ar fi putut păstra pacea, dreptatea și civilizația. Ziarul este de părere că d. Aloisi a arătat Societății Națiunilor toate responsabilitățile la care se așteaptă și a dovedit că Italia nu a violat Pactul, nici cel puțin în formă.

„Președintele Consiliului de Miniștri francez, împreună cu reprezentanții celorlalte State, au declarat — continuă ziarul — că vor rămâne credincioși Pactului. Dar ce este acest Pact? Este Pactul lui Eden. Este Pactul intereselor engleze“.

„Italia rămâne senină, fermă pe dreptul său, nesdruncinată în disciplina sa, știind unde vrea să ajungă și va ajunge“.

POPOLO d'ITALIA publică un lung articol în care declară că Italia este în acest moment mai mult decât oricând fermă și solidară în apărarea drepturilor ei.

Ziarele din 12 Octombrie publică și comentează comunicatul oficial Nr. 17, prin care se aduce la cunoștință supunerea a câtorva mii de soldați obisnieni, conduși de șefi capabili. Acest fapt — serie ziarele — dovedește odată mai mult că Italia nu face un războiu de cucerire, ci pentru a aduce ordine, civilizație și liniște unui popor constrâns la sclavie și la un regim de persecuție.

Ziarele italiene din 14 Octombrie resping acuzația de agresiune adusă Italiei.

Astfel, sub titlul: „Unde este agresorul?” GIORNALE d'ITALIA publică un articol, care spune între altele:

„În timp ce Geneva, sub presiunea britanică, se silește să definească sancțiunile, șefii abisinieni trec din tabăra Negusului în tabăra italiană.

„Un agresor procedează ca un inamic și ca atare el întâlnește rezistență. Italia, dimpotrivă, după prima rezistență a unor trupe mercenare, întâmpină o primire plină de bucurie din partea populației. Actele de supunere voluntară, după exemplul Prințului Haile Selasie Gugsu, se repetă, și nu este vorba de oameni care dezertează pentru a scăpa de riscurile războiului, ci de triburi întregi și de șefii lor care se alipesc de bună voie trupelor italiene.

„Aceasta confirmă adevărul tezei susținute în memorandumul prezentat la Geneva de guvernul italian, în care s'a arătat că Etiopia este un amalgam de popoare care suportă jugul abisinian impus de Addis-Abeba.

„Aceasta explică — încheie ziarul — pentru ce Anglia face tot posibilul pentru a grăbi sancțiunile: Anglia vrea să întoarcă din drum pe italieni, împiedecând astfel de a se produce dovada orbitoare a adevărului, cuprins în teza susținută de guvernul fascist la Geneva, că Abisinia este un Stat fără nicio consistență, format din populații diverse, supuse prin cuceriri și dornice de dreptate și de ordine“.

LAVORO FASCISTA, cu aceeași dată, publică un articol de fond în care își pune întrebarea cine este agresorul în actualele împrejurări.

„În timp ce Italia este angajată într'un războiu colonial — spune ziarul — Anglia deslănțue contra Italiei o luptă înverșunată. Ea concentrează flota în Marea Mediterană, între Gibraltar și Alexandria, între Malta și coastele grecești. Cine este deci agresorul?“.

TRIBUNA publică un articol de fond în care spune că Italia este de pe acum pregătită să răspundă la sancțiuni.

De zece luni Italia se află în plină mobilizare economică. Acorduri pe bază de reciprocitate au fost încheiate. Cel care nu cumpără nu va vinde în Italia. Piața italiană, odată pierdută, va fi înlocuită pentru totdeauna prin națiunile prietene.

POPOLO d'ITALIA, referindu-se la declarația d-lui Laval, care a vorbit de voința comună a sa și a d-lui Eden de a găsi o rezolvire amicală a diferendului italo-abisinian, scrie între altele:

„Este imposibil să credem în sentimentele amicale ale Angliei, atunci când toate declarațiile d-lor Hoare și Eden lasă să se presupună o ostilitate preconcepută împotriva fascismului și Italiei“.

Presa engleză.

Ziarele engleze din 9 Octombrie sunt preocupate mai ales de chestiunea aplicării sancțiunilor. Unele din ele scot în evidență contrastul dintre declarațiile pacifiste ale fostului ministru conservator Amerif și propovăduirea recurgerii la forță, prin aplicarea sancțiunilor, din discursul arhiepiscopului de Canterbury.

DAILY MAIL este contra sancțiunilor economice și insistă ca guvernul britanic să facă tot posibilul ca războiul să nu se extindă. Ziarul semnalează dezacordul care există între țările reprezentate la Geneva, în ce privește aplicarea sancțiunilor, insistând în același timp ca sancțiunile să nu fie aplicate decât în mod colectiv.

THE MORNING POST referindu-se la discursul ținut de arhiepiscopul de Canterbury, șeful bisericii anglicane, la congresul bisericesc din Bournemouth, protestează contra pasagilor prin care înaltul prelat cere aplicarea sancțiunilor, chiar militare la nevoie.

NEWS CHRONICLE, după ce reamintește de solidaritatea care trebuie să existe între națiuni, pentru aplicarea sancțiunilor, insistă ca guvernul britanic să ridice embargoul asupra exportului de arme pentru Abisinia.

THE TIMES face un apel la micile națiuni, sperând că ele vor fi la înălțimea Marilor Puteri, prin felul cum își vor îndeplini obligațiunile lor față de Ligă. Reamintește de sacrificiile mult mai mari pe care Marile Puteri sunt chemate să le facă pentru a curma războiul, cât și de interesul vital pe care-l prezintă pentru securitatea micilor națiuni, respectarea Covenantului Ligii.

Presa din 10 Octombrie anunță că alegerile generale vor avea loc la sfârșitul lunii Noembrie. Ziarele cred că ele vor prezenta o extraordinară importanță din punct de vedere al politicii internaționale. Rezultatul lor va indica dacă guvernul viitor va urma politica securității colective, urmată de guvernul actual, sau dacă se va reveni la politica pactului dela Locarno.

Ziarele engleze aproape în unanimitate insistă iarăși asupra necesității reînarmării Mării Britanii.

Știrea din Geneva, că Ungaria și Austria refuză să colaboreze la aplicarea sancțiunilor economice, este relevant numai de o parte din presă.

Astfel DAILY TELEGRAPH scrie că abținerea acestor State nu e lipsită de oarecare justificare, din cauza situației lor speciale: „dar, deși regretabilă, abținerea nu va influența asupra efectului sancțiunilor“.

MANCHESTER GUARDIAN arată că Ungaria nu urmărește decât un singur gând: revizuirea tratatelor. De aceea cultivă relațiile cu Germania și Polonia. Atâta vreme cât Ungaria crede că Italia îi va fi de folos în revizuirea tratatelor, ea nu se va asocia la nicio acțiune antiitaliană.

DAILY MAIL observă că abținerea acestor State dovedește că sancțiunile sunt inaplicabile.

DAILY EXPRESS vede în atitudinea Ungariei și Austriei dovada că Societatea Națiunilor nu va putea efectua sancțiunile. Ziarul se întreabă dacă Anglia are acum intenția să boicoteze Ungaria și Austria, aliatale ale Italiei, care au ridicat chestiunea rezistenței la sancțiuni.

NEWS CHRONICLE, sub titlul „Italia găsește doi prieteni în sânul Societății Națiunilor“, scrie:

„Declarația delegatului austriac a provocat o reală consternare. Ceilalți membri ai Societății Națiunilor nu

știau până la ce punct Austria trebuie să asculte de dispozițiunile Romei. Atitudinea delegatului ungar a fost primită cu iritație, dat fiind că Ungaria nu este învecinată direct cu Italia. În bună parte, atitudinea ungară este explicabilă prin acțiunea propagandei revizioniste“.

Principalele ziare engleze din 11 Octombrie înregistrează cu satisfacție confirmarea principială a politicii de sancțiuni de quasi-unanimitatea membrilor Societății Națiunilor.

Astfel:

TIMES, după ce subliniază că dintre toate Statele, membre ale Societății Națiunilor, singure Ungaria și Austria au preferat să se abțină și numai Italia a votat împotriva rezoluției, scrie:

„Toată lumea trebuie să recunoască, că prin acțiunea ei, Italia n'a lăsat națiunilor, care țin la respectarea angajamentelor, nicio putință de alegere. La Geneva s'a votat pentru respectarea angajamentelor. Atitudinea negativă a Ungariei și Austriei n'a surprins pe nimeni. Comitetul de coordonare își poate pregăti planul, fără a se lăsa impresionat de „separațiunea“ austro-ungară.

„Faptul că comitetul de coordonare se întrunește chiar astăzi, este considerat ca o dovadă de voință a Societății Națiunilor, de a proceda fără întârziere“.

MORNING POST se îndoește în ce privește valoarea practică a sancțiunilor, și că, prin abținerea Austriei și Ungariei, măsurile economice își vor atinge scopul.

DAILY MAIL cere să se găsească o soluție „amicală“ și să se evite o tensiune prea mare.

NEWS CHRONICLE prevăzând că toate sancțiunile economice vor fi zadarnice, arată că singura măsură în stare să pună imediat capăt războiului, ar fi închiderea Canalului de Suez, tăndu-se astfel comunicațiile cu Africa.

DAILY TELEGRAPH publică o notă a colaboratorului său diplomatic, care constată că comitetul de coordonare, instituit de Adunarea Societății Națiunilor, se găsește în fața unei sarcini deosebit de grea:

„Rezultatul sancțiunilor este îndoelnic, dacă nu se procedează la un blocus. Franța consideră că dacă după șase sau opt săptămâni se va constata că măsurile luate n'au fost suficiente, se va putea proceda la o nouă examinare a situației. Guvernul britanic împărtășește această părere.

„Între timp, guvernul va primi din partea țării un nou mandat, întru cât în Noembrie Anglia va fi chemată la alegeri.

„E de așteptat ca între timp să se producă schimbări importante și în compunerea guvernului francez.

„Cele două guverne noi vor avea de luat hotăriri de cea mai mare importanță. Ele vor avea să rezolve chestiunea dacă Societatea Națiunilor trebuie să-și mărturisască incapacitatea sau dacă trebuie să se recurgă la măsuri energice pentru a se pune capăt războiului“.

MANCHESTER GUARDIAN publică impresiile corespondentului său dela Geneva, care spune că Germania ar cere compensații în aur pentru pierderile suferite dacă ar aplica sancțiunile și că Turcia pentru motive inexplicabile nu va aplica strict sancțiunile. „Cât privește România, scrie corespondentul, ea se va găsi în grea situație, deoarece industria ei principală, petrolul, va suferi pierderi considerabile.

TIMES din 11 Octombrie, observă, în articolul său de fond, că nimeni nu poate nega că una din funcțiunile esențiale ale Ligii, și care va deveni mai proeminentă în viitor, este revizuirea acelor aranjamente care s'au dovedit inaplicabile, nedrepte sau perimate.

„Reprezentantul Ungariei și-a sprijinit refuzul pe părerea că liga are datoria să revizuiască acordurile internaționale și să înlăture astfel cauzele războiului cât și pe motivul că Ungaria nu poate pierde piețele italiene.

„Primul argument, spune ziarul, este inoportum în fața războiului actual, iar aplicarea revizuirii prin forță riscă să înlăture simpatia pentru o revizuire pe cale pașnică“.

MANCHESTER GUARDIAN din 12 Octombrie, referindu-se la chestiunea unui eventual blocus, scrie:

„Decamdată nu s'a luat în considerare chestiunea blocusului. Dar dacă conflictul italo-abisinian s'ar prelungi, ar fi luate în seamă măsuri foarte drastice. Nu este probabil să se închidă canalul Suez, dar s'ar interzice vapoarelor italiene să se apropie de porturile Eritreei și Somaliei italiene. Această măsură, care ar fi decisivă, ar putea însă să fie contrarie scopului urmărit prin sancțiunile economice și anume localizarea conflictului.

„Faptul că se vorbește mai mult de o blocare a porturilor Massaua din Eritreea și Mogadiseio din Somalia, decât de o blocare a coastelor italiene, dovedește, scrie ziarul, că se dorește să se evite operații navale în Mediterană“.

NEWS CHRONICLE din aceeași zi, referindu-se la aplicarea primelor sancțiuni contra Italiei, consideră că oricât de înceată și de migăloasă ar fi procedura Ligii, primul pas pozitiv s'a făcut prin embargoul impus asupra expediției de arme și de munițiuni pentru Italia și prin ridicarea aceleiași măsuri în ce privește exportul de arme pentru Abisinia. Ziarul speră că această măsură va fi urmată de o acțiune mult mai drastică.

Presă germană.

Ziarele germane consemnează în reportajii de pe frontul războiului și în articole redacționale, începerea luptei de guerilla în Etiopia. Aceasta ar însemna încetarea considerabilă a penetrației italiene. Cu tot efortul făcut la Adua, ținând seamă și de trădările unora dintre șefii abisinieni, Italienii n'ar fi dovedit o superioritate hotărâtoare în ce privește desfășurarea luptelor ulterioare.

Plecarea Mareșalului Badoglio în Africa ar însemna întârzierea mării ofensive italiene. Aceasta ar constitui un avantaj pentru etiopieni (Börsen Zeitung, 12 Oct.). Grație întârzierii survenite, Etiopia își poate completa armamentul, importul acestuia fiindu-i încuviințat de către Liga Națiunilor. De asemenea își poate completa cadrele armatei combatante.

În această privință, DEUTSCHE ALLGEMEINE ZEITUNG din 13 Octombrie atrage atenția asupra considerabilelor rezerve mobilizabile de circa 4 milioane milițieni, care s'ar adăuga la efectivul de 350.000 de soldați ai armatei regulate.

Schimbul de note dintre Anglia și Franța, premergătoare perfectării mecanismului de aplicare a sancțiunilor, proclamate de Ligă, au constituit o serioasă preocupare a presei Reichului, Germania simțindu-se în preziua unei alianțe franco-engleze, îndreptată împotriva sa.

Simptomatice acestei interpretări sunt considerațiile cuprinse în articolul de fond „Trăsătura de șah a Fran-

ței“, din FRANKFURTER ZEITUNG din 9 Octombrie, ziarul scrie:

„Cuvântarea ministrului de externe englez la Geneva, pusese Franța în fața unei situații noi. Poziția sa de mijlocitoare între Anglia și Italia (între o politică de forță și alta de securitate colectivă), devenise aproape imposibilă. Ca să nu ajungă cu totul în contradicție cu presupusele sale idealuri fundamentale de politică post-belică, Franța a trebuit să treacă de partea Angliei“.

Urmărind desbaterile Ligii Națiunilor, referitoare la sancțiuni, ziarele germane subliniază dificultățile ce se ivesc în ce privește totala aplicare a prohibițiilor de arme, munițiuni și materii prime. Se subliniază în special importanța exportului de petrol în Italia, combustibil indispensabil flotei și mijloacelor de transport spre frontul de luptă african.

În legătură cu definitivarea retragerii Germaniei din Liga Națiunilor, pe ziua de 21 Octombrie, BERLINER TAGEBLATT din 13 Octombrie, confruntă într'un larg comentariu, în jurul sancțiunilor, metodele de securitate colectivă preconizate de Ligă și cele de alianțe bilaterale inaugurate de Reichul național-socialist.

Referitor la sancțiunile contra Italiei, ziarul scrie:

„Fantoma unui războiu în Mediterana devine zilnic mai mult o realitate. E de prisos să ne ascundem de aceasta. Pericolul era de recunoscut în mod clar încă de acum câteva săptămâni. Dar la Geneva, căminul păcii, nu se simțea nicio desnădejde. E vorba de un războiu pentru pedepsirea turburătorului păcii. Pedagogia estompează totul. Din această primejdioasă confuzie a spiritelor, drumul poate merge desigur mai departe către o provocatoare conștiință de a fi singur în posesia Bunului, Adevărului și Frumosului și de a mulțumi Domnului de a nu fi ca aceia care nu gândesc în mod colectiv.“

Fuhrerul n'a vorbit degeaba deunăzi de o „insulă a păcii“. Liga Națiunilor poate merge pe drumurile care le socotea cele bune. Nu e exclus să ne întâlnim pe acestea. Dar, — termină Scheffer — nu credem în pretenția că Liga singură ar aseunde într'însa lucrul cel mai sfânt pe care l-ar poseda Europa“.

Presă sovietică.

Constatând că a izbucnit războiul în Abisinia, publicistul sovietic Carl Radek se ocupă în numărul din 30 Octombrie 1935 al ziarului IZVESTIA cu examinarea condițiilor în care se va desfășura conflictul și constată că afară de condițiunile geografice și de calitățile armatelor adverse, o însemnătate capitală va avea atitudinea rașilor feudali din Abisinia față de autoritatea centrală, Negusul.

„Nu începe nicio îndoială, afirmă ziarul, că Italia va încerca să provoace neînțelegeri între feudații abisinieni, și că probabil Italia a și luat măsuri pentru ca să-și asigure sprijinul unora dintre ei“.

Afirmând apoi că majoritatea marilor unități militare abisiniene au un caracter feudal și că aprovizionarea armatei nu este organizată de centru, ziarul crede că în această situație armata abisiniană nu se poate menține pe front un timp mai îndelungat.

IZVESTIA susține totuși că acțiunea de cucerire a Abisiniei de către italieni va cere cel puțin 10 ani, ceea ce înseamnă că Italia va fi nevoită să ducă un războiu îndelungat și istovitor. Ziarul conchide:

„Expediția italiană în Abisinia va fi unul din cele

mai grele războaie coloniale chiar în cazul când ea nu va degenera într'un conflict mondial“.

Ziarele sovietice din 5 Octombrie exprimă opinia că tendințele de expansiune ale Italiei în Abisinia au un caracter imperialist.

În sprijinul acestei teze IZVESTIA din 5 Octombrie publică un articol semnat tot de Carol Radek. După ce arată că faptul decretării mobilizării armatei abisiniene, date fiind greutățile de a efectua mobilizarea într'o țară lipsită de căi de comunicație, cum e Abisinia, nu poate constitui un act de provocare din partea Abisiniei, autorul articolului susține că „nu se poate admite ca Negusul care și-a făcut studiile în Europa și-și dă perfect seama de pericolul de moarte care amenință Abisinia, să se fi gândit să atace forțele italiene“.

„Avem astfel în fața noastră, constată Radek, un atac deschis al imperialismului italian împotriva Abisiniei, în scopul de a o transforma dintr'un stat dependent de trei state imperialiste, într'o colonie pur italiană“.

Mai departe autorul arată că chiar în cazul când Italia ar reuși să cucerească în scurt timp Abisinia, această cucerire n'ar folosi câtuși de puțin pentru îndreptarea situațiunii financiare extrem de grave a Italiei, deoarece exploatarea bogățiilor Abisiniei, a căror existență nici nu este de fapt bine stabilită, va cere cheltuieli de miliarder și o muncă de cel puțin zece ani.

Ziarul conchide: „Italia urmărește cucerirea Abisiniei pentru a-și întări pozițiile în Marea Roșie în eventualitatea unui nou războiu pentru o nouă împărțire a coloniilor“.

PRAVDA, într'un editorial apărut în numărul din 5 Octombrie, se oprește asupra faptului că Abisinia, pe slăbiciunea căreia s'a bîzuit, după părerea ziarului, Italia, este în același timp obiectul năzuințelor altor State imperialiste foarte puternice. Apoi continuă:

„Un Stat imperialist care va reuși să se întărească în Abisinia, va avea în mâinile lui cheile celor mai importante căi de comunicație ale Angliei — canalul Suez și Marea Roșie, cu coloniile ei din Sud-Estul și Orientul Africei.“

„Fascismul italian crede probabil că își va atinge scopul cu atât mai sigur, cu cât mai violent va ataca și cu cât mai hotărît va fi caracterul amenințărilor de a transforma războiul din Abisinia într'un războiu european. Imperialismul italian începe lupta pentru o nouă împărțire a lumii, și în primul rând pentru o nouă împărțire a coloniilor.“

„Conflictul italo-abisinian, care astăzi s'a transformat în războiu, atinge interesele ale aproape tuturor Statelor civilizate mari și mici. Majoritatea lor se împotrivesc realizării planurilor italiene. Atitudinea negativă față de agresiunea Italiei, a Statelor capitaliste mici, este ușor de explicat, prin faptul că ele își dau seama că fascismul german va profita de lupta dintre marile puteri, pentru a proceda, față de Statele mici europene, la fel cum a procedat Italia față de Abisinia.“

„Pozițiunea marilor puteri imperialiste se oglindește într'o serie de propuneri care se reduc la instituirea unui protectorat asupra Abisiniei. Cu alte cuvinte, Abisinia este obligată să-și piardă independența politică, administrativă și economică. Italiei i se vor face concesiuni teritoriale pe contul Abisiniei.“

„Este destul să se amintească de aceste propuneri, pentru ca să se poată înțelege că este vorba de o încercare de a aplană conflictul colonial dintre puterile imperialiste pe spinarea poporului abisinian... Faptul că Abisi-

nia a fost nevoită să accepte la Geneva multe din propunerile ce i s'au făcut, în acest sens, nu schimbă întru nimic situația.

„Acceptarea Abisiniei e silită. Planul de a îngrădi independența Abisiniei nu-și pierde deci caracterul său de imperialism nemascat.

„Dar imperialismul italian n'a acceptat propunerile ce i s'au făcut, considerând probabil că rivalii săi, fiind puși în alternativa de a lupta sau de a ceda, vor fi mai dispuși să se înțeleagă...

„Pentru asigurarea operei păcii este însă nevoie de eforturi unanime ale tuturor prietenilor ideii de securitate colectivă.

„Pozițiunea Uniunii Sovietice este bine cunoscută. Este acțiunea de apărare a păcii și a libertății popoarelor. Statul nostru proletar a ocupat o pozițiune negativă față de tendințele imperialiste ale fascismului italian. Uniunea Sovietică nu poate de asemenea să susțină nici propunerile de instituirea protectoratului asupra Abisiniei, dat fiind caracterul imperialist al acestor propuneri. Uniunea Sovietică va face însă totul pentru a contribui la aplanarea pașnică a conflictului. Uniunea Sovietică va lupta, ca și înainte, în primele rânduri ale apărătorilor păcii“.

In numărul din 6 Octomvrie al ziarului IZVESTIA, d. Carol Radek face un studiu amănunțit istoric și geografic asupra situației interne actuale din Abisinia și constată că întreaga organizare a Statului abisinian a păstrat până acum un caracter feudal.

„Deși regimul actual caută să-și organizeze Statul după modelul Statelor civilizate, totuși el nu va renunța — scrie ziarul — la instituția selaviei.

„Țăranii iobagi sunt duși la luptă de proprietarii lor și de acea mână de reprezentanți ai „Etiopiei tinere“, care vor să deschidă Abisiniei drumuri noi. Dacă masele populare abisiniene nu vor arăta minuni de vitejie, persistență și solidaritate, atunci, așa or altfel, puterile imperialiste vor ști să termine acest războiu printr'un compromis cu imperialismul italian, chiar în cazul dacă el nu va reuși să învingă Abisinia.

„In orice caz, războiul Italiei împotriva Abisiniei nu va fi o simplă expediție colonială. Prea mari divergențe sunt deșteptate de acest războiu în Europa și Africa, pentru ca el să poată fi redus la o simplă expediție.

„Urmărind acest războiu, noi dorim ca masele populare abisiniene să reușească să înlăture primejdia de a cădea în robie colonială, cât și să scuture în țara lor lanțurile selaviei interne“.

Comentând hotărîrea consiliului Societății Națiunilor, JOURNAL DE MOSCOU din 11 Octomvrie publică următorul editorial:

„Este pentru prima dată că Societatea Națiunilor a fost mobilizată pentru a lupta contra unui agresor. Acest eveniment semnificativ în el însuși câștigă o importanță în plus din două motive.

„In primul rând, pentru că consiliul Societății Națiunilor n'a ezitat să intervină contra uneia din marile puteri care a jucat, în perioada de după războiu, un rol deosebit de important în viața internațională și al cărei popor se bucură, cu drept cuvânt, de simpatia tuturor.

„Pe de altă parte, Consiliul a intervenit într'un conflict în care dacă se exceptează unul sau doi din membrii Societății Națiunilor, restul statelor n'au niciun interes.

„Dacă se consideră evenimentele din Africa drept repetiție generală a viitoarelor ciocniri militare, mai importante ca cea de acum, se poate atunci considera ceea ce s'a petrecut la Geneva, drept repetiția generală a

măsurilor ce pot fi luate dacă asemeni coliziuni se vor mai produce. Această repetiție generală permite să se vadă cu câtă hotărîre va putea să intervină Societatea Națiunilor, atunci când nu importă care țară din Europa, mare sau mică, va fi atacată.

„In baza acestor motive trebuie să ne felicităm de hotărîrea Genevei, independent de hotărîrile care vor fi luate ulterior.

„Decizia consiliului Societății Națiunilor comportă în ea însăși sancțiunea, adică: condamnarea publică a agresorului în numele a aproape tuturor țărilor din lume. Măsurile luate de președintele unui Stat care nu face parte din Societatea Națiunilor echivalează cu adeziunea la sancțiuni care merg chiar mai departe decât cele luate deocamdată de Consiliu, adică mai departe decât condamnarea morală.

„Hotărîrea consiliului Societății Națiunilor, în baza articolului 16, aduce cu sine, în chip automat aplicarea sancțiunilor economice. Participarea la sancțiunile economice nu trebuie totuși să fie aceeași pentru toate statele membre ale Societății Națiunilor. Trebuie să se stabilească un minim obligatoriu pentru toate statele membre, lăsându-se însă dreptul statelor mai de aproape interesate să aplice aceste sancțiuni într'o măsură mai largă“.

Articolul analizează mecanismul aplicării sancțiunilor și situația statelor care nu sunt membre ale Societății Națiunilor. Apoi adaugă:

„Am considerat totdeauna că sensul pactelor regionale încheiate în cadrul Societății Națiunilor era tocmai acela de a stabili dinainte care sunt statele care își iau sarcina de a realiza într'o mai largă măsură scopurile urmărite de art. 16 al pactului Societății Națiunilor.

„Ni se pare că dacă această metodă va fi adoptată și în cazul de față, presiunea asupra agresorului va fi cu totul îndestulătoare, chiar dacă statele care nu sunt membre ale Societății Națiunilor vor căuta să o zădărnicească. Totuși, asemenea încercări de a împiedica aplicarea sancțiunilor trebuie să fie nu numai vestejite categoric și oficial; ele trebuie să ducă Societatea Națiunilor la luarea unor măsuri noi menite să prevină sau cel puțin să slăbească aceste manopere.

Presa austriacă.

In numărul din 11 Octomvrie REICHSPOST, sub titlul: „Sancțiuni și pace“, scrie:

„N'are niciun scop de a discuta motivele care au cauzat actuala atitudine energică a Angliei. Pentru judecarea situației este suficient faptul că în ce privește războiul abisinian, punctul de vedere al Mării Britanii corespunde cu statutele Societății Națiunilor. Dorința Franței de a extinde acest acord și asupra unor viitoare posibilități de conflict în Europa, este factorul al doilea care influențează în mod decisiv atitudinea Societății Națiunilor în chestiunea sancțiunilor împotriva Italiei“.

Presa maghiară.

In numărul din 10 Octomvrie oficiosul PESTER LLOYD expune punctul de vedere al Ungariei în conflictul italo-abisinian, dând în special explicații asupra atitudinii Ungariei la Geneva, în chestiunea sancțiunilor.

Ziarul scrie între altele:

„Atitudinea adoptată ieri de delegatul Ungariei la Geneva, în chestiunea sancțiunilor, corespunde în forma și spiritul ei faptului că Ungaria este membră a Societății Națiunilor și că ea este legată de Italia prin relații amicale și călduroase. In această atitudine, politica ungară

a știut să țină seamă în întregime de aceste două lucruri“.

Contrar insinuărilor răuvoitoare ale unor cercuri străine, care pretind că Ungaria ar privi Societatea Națiunilor cu antipatie, ziarul constată că Ungaria, care numără printre fiii săi una din cele mai mari figuri ale politicii dela Geneva, contele Apponyi, nu poate fi acuzată că ar nutri sentimente de antipatie sau de îndiferență față de Societatea Națiunilor.

„Ungaria, adaugă PESTER LLOYD, cunoaște imperfecțiunile Societății Națiunilor, dar nu pierde din vedere nici marile posibilități care rezultă din ideea și din existența instituției dela Geneva, pentru toată lumea. Nimic nu este mai străin politicii ungare decât gândul de a se lăsa târfită în acțiuni care ar fi îndreptate împotriva Societății Națiunilor“.

„Ungaria, n'ar putea decât să se felicite dacă, după grelele încercări actuale, apropiindu-se de idealul spre care tind englezii, Societatea Națiunilor ar putea să ajungă a fi un instrument de prevedere a războiului, un instrument care să țină seama de realități, care să revizuiască raporturile existente și să asigure securitatea, făcând dovadă de suplețe. Politica ungară nu se lasă nicidecum călăuzită de tendințe indifferente sau ostile față de Societatea Națiunilor.

„Este totuși natural, pe de altă parte, că Ungaria, luând poziție, trebuie să țină seama și de legăturile de amicitie, prețioase și puternice, care există între Ungaria și Italia. Nimeni n'ar putea aștepta din partea Ungariei ea ea să uite tocmai astăzi marele și nobilul serviciu pe care i l-a făcut Italia în lupta ungară pentru justa cauză a patriei ungare. Niciodată Ungaria n'ar putea să se arate nerecunoscătoare față de marele popor italian. De aceea, ieri la Geneva, Ungaria a adoptat singura atitudine ce se putea aștepta dela un popor care știe să onoreze caracterul sacru al cuvântului dat.

„Când Societatea Națiunilor a hotărât sancțiuni contra Italiei, a rezultat pentru Ungaria o situație foarte penibilă. Totuși, Ungaria a știut să găsească o linie de conduită care să-i permită a-și îndeplini datoria de amicitie față de Italia, fără a aduce atingere obligațiilor sale față de Societatea Națiunilor“.

Ziarul constată că întregul conflict pornește dela un diferend între Anglia și Italia și exprimă convingerea că aceste două popoare vor găsi o cale de împăcare și vor putea restabili amicitia lor sinceră în spiritul vechilor tradiții.

In numărul din 12 Octomvrie, PESTER LLOYD, sub titlul: „Până unde va merge Anglia?“, publică o corespondență din Londra, semnată de d. George Popoff. Autorul scrie între altele:

„Dacă încercăm să răspundem la întrebarea ce forme va lua în cele din urmă procedeu Angliei față de Italia, este clar că ea va trebui să țină seamă de următoarele două considerații: pe de o parte dorința de a rămâne amică cu Italia, iar de altă parte tendința de a asigura și pentru viitor pacea.

„Este o problemă grea și primejdioasă pe care și-a pus-o Anglia. Să sperăm că acest experiment se va termina cu bine și nu va arunca Europa într'un „mic războiu preventiv“ și nici într'un „viitor mare războiu“.

UJ NEMZEDEK din 12 Octomvrie scrie că sancțiunile vor avea, cel puțin la început, trei consecințe deosebite pentru Italia. *Intâi: Italia nu va obține împrumut dela Statele membre ale Societății Națiunilor. „Să se noteze însă, — afirmă ziarul — că Italia de săptămâni de zile tratează cu Statele-Unite deschiderea*

unui credit de 100 milioane dolari și că tratativele sunt într'un stadiu foarte avansat. Al doilea: Statele care au votat sancțiunile își vor reduce exportul în Italia. Al treilea: Aceste State nu vor importa din Italia. După economiștii italieni însă, veniturile care ar fi să se diminueze din aceste cauze, se vor realiza în viața comercială tocmai grație operațiunilor de războiu“.

In numărul din 13 Octomvrie, PESTER LLOYD, sub titlul: „Italia condamnată“, publică un articol de fostul ministru Albert von Berzeviczy. Autorul scrie între altele:

„S'a dat verdictul. Italia a fost declarată vinovată, și anume cu o promptitudine care pare a arăta că autorii n'au fost prea siguri de cauza lor și deci au vrut să evite o zăbovire.

„Italia nu tăgăduște că vrea și trebuie să pună în evidență mari interese vitale, care nu pot fi satisfăcute de formulele pactului Societății Națiunilor. Anglia afirmă meru că vrea să aperse numai sistemul Societății Națiunilor și nu urmărește de fapt interese opuse Italiei „amice“.

„Dar dacă este așa, de ce cele două puteri interesate nu încep convorbiri amicale pentru a căuta o nivelare a intereselor? De ce se aduce aparatul Societății Națiunilor pentru a forța Italia la îngenunchiere? De ce prin măsuri aspre, să se aducă eventual războiul și în Europa? De ce Austria și Ungaria, a căror procedeu găsește însăși în Franța înțelegere, sunt înfierate de presa engleză drept trădătoare, numai pentru că nu vor să urmeze în cazul de față Anglia?

„Credem că lumea este destul de mare pentru a se putea satisface tendințele coloniale ale Angliei și ale Italiei. Este nevoie numai de voință și încredere sinceră pentru a găsi o soluționare satisfăcătoare.

„Astfel s'ar acționa în adevăratul sens al Societății Națiunilor. Al Societății Națiunilor, care există pentru a aplana divergențele de interese amenințătoare și nu pentru a mâna popoarele împotriva voinței lor în războaie pentru scopuri necunoscute“.

Presa cehoslovacă.

In numărul din 12 Octomvrie, PRAGER PRESSE, sub titlul: „Verdictul dela Geneva“, publică un articol de d. Paul du Bochet, în care se arată că pentru prima dată dela existența sa, Societatea Națiunilor n'a ezitat să-și îndeplinească pe deplin datoria.

„Societatea Națiunilor, afirmă ziarul, nu s'a lăsat intimidată nici de faptul că s'a ciocnit cu o mare putere, nici de considerația de oportunitate diplomatică“.

Presa elvețiană.

GAZETTE DE LAUSANNE din 10 Octomvrie, consacrandu-și editorialul chestiunii sancțiunilor, scrie:

„Faptul că Italia n'a părăsit Geneva este considerat ca fiind dintre cele mai fericite.

„Nimeni n'are prostul gust de a reaminti ultimul paragraf al articolului 16, care prevede excluderea din Societatea Națiunilor a oricărui membru care s'a făcut vinovat de violarea unui angajament al pactului. Dimpotrivă, baronul Aloisi rămâne un coleg dorit...“.

JOURNAL DE GENÈVE din 12 Octomvrie face urări ca Italia să se oprească pe calea periculoasă pe care a apucat-o, căci, după părerea ziarului elvețian, cu cât va întârzia să facă pace, cu atât condițiile pe care le va obține vor fi mai puțin favorabile.

„De aceea, scrie LE JOURNAL DE GENÈVE, vom avea în orașul nostru un fel de conferință permanentă,

decisă să caute mijloacele de ordin economic care ar putea să oblige, în mod pacific, pe agresor să renunțe la proiectele sale.

„Sarcină infinit de complexă, interesele economice ale tuturor Statelor fiind inextricabil amestecate, dar sarcină impusă de regulile Pactului, baza securității internaționale“.

Același ziar ocupându-se de punctul de vedere elvețian față de conflictul italo-abisinian, scrie:

„In mod leal, d. Motta a indicat în ce măsură Elveția va putea colabora cu celelalte puteri.

„Statutul confederației rămâne dominat de principiul neutralității, recunoscut prin declarația dela Londra. Nu este în interesul liniștii europene ca țara noastră să fie împinsă în complicații internaționale. Sancțiunile trebuie să fie aplicate în spiritul Pactului și al rezoluțiilor din 1921. Ele ar merge către scopuri contrarii, dacă decretate în mod uniform și automat, ar agrava situația; rolul Societății Națiunilor este de a pune capăt unui conflict localizat, dar și de a împiedeca ca prin stângăcii, acest conflict să se învenineze și să se întindă. Liga Națiunilor trebuie să se adapteze condițiilor reușitei, căutând mijloace capabile să oprească o luptă sângeroasă și să elimine cauzele care au provocat-o“.

In numărul din 13 Octombrie, BASLER NACHRICHTEN scrie:

„Puterea comitetului de coordonare s'a arătat din prima zi a existenței sale.

„Dela imperiul de o sută de zile al lui Napoleon, un Stat n'a fost atât de absolut izolat ca astăzi Italia. La Roma se acceptă deocamdată această izolare. Dar pare că nu se dorește ca ea să fie durabilă. Altfel Italia ar fi părăsit mai de mult Societatea Națiunilor“.

Presă polonă.

KURJER PORANNY din 10 Octombrie, ocupându-se de desfășurarea ostilităților din Africa și de eforturile Societății Națiunilor, publică un lung articol, semnat de Constanty Symonolewicz, în care spune între altele:

„Situația poate să fie prezentată astfel: Societatea Națiunilor aplică împotriva Italiei sancțiuni calculate pentru un timp mai îndepărtat. Dacă operațiunile militare din Abisinia vor fi terminate mai curând, sancțiunile nici nu vor ajunge până la Italia, și Europa, pusă în fața faptului împlinit, va fi nevoită sau să ia măsuri mai energice, sau să renunțe la continuarea luptei și să se împace cu noua stare de lucruri.

„In schimb dacă continuarea luptei va fi lungă și cu cât mai puține șanse de succes va avea Italia, cu atât mai grea va fi situația ei.

„In cazul acesta, catastrofa ar putea să aducă schimbarea regimului din Italia, ceea ce nu are motiv să o dozească nici Franța, nici Anglia.

„Am putea presupune de asemenea că propunerea pentru continuarea tratativilor, este un pod de aur aruncat de mână, în caz de retragere, mai întâi de toate pentru mult prevăzătorul conducător al Italiei, peste prăpastia ce au săpat-o actualele concepții italiene asupra chestiunii abisiniene și celei britanice“.

Oficiosul opoziției WARSZAWSKI DZIENNIK NARODOWY din 10 Octombrie, sub titlul „Agresiunea Italiei față de Societatea Națiunilor“, publică un articol în

care spune că membrii consiliului Ligii „sunt chemați să puie piedici în apărutul sancțiunilor“.

„Aceștia sunt prietenii Italiei în frunte cu Franța.

„Problema lor va fi cu atât mai ușoară, dat fiind faptul că sancțiunile nu s'au formulat pe deplin și acestea mai întâi de toate din cauza Angliei.

Astăzi, pareă printr'o ironie a soartei, acela care va insista asupra grăbirii și severității sancțiunilor, va fi d. Eden. Comitetul celor 15 a hotărât ceva mijlociu dintre maximalismul d-lui Eden și minimalismul d-lui Laval. Se pare, că acest compromis nu va fi de temut pentru Italia.

„La blocadă și la sancțiuni militare nimeni nu se gândeste.

„Sancțiunile trebuie să fie mai adaptabile, și în cazul acesta nefolositoare.

„Pentru chestiuni mai violente, nu pot să se decidă Statele, care sprijină securitatea lor, pe alianțe și legături de prietenie și nu pe gingașa și neîndemânateca intervenție a Ligii.

„Aceasta din urmă a dat dovadă de atâta slăbiciune față de conflict, încât nu mai prezintă nicio speranță pentru popoare.

„Astăzi, o galvanizează Anglia pentru apărarea intereselor ei, pentrucă la ocazie s'o poată lăsa.

„Ar fi poate mai bine, *conchide ziarul*, de a mărgini intervenția Societății Națiunilor la aprobarea agresiunii, ca și în cazul japonez“.

Referindu-se la procedura sancțiunilor, POLSKA ZBRONJA, organul militar, din 11 Octombrie, scrie următoarele:

„Analizând diferitele conflicte armate, care în cursul celor 15 ani din urmă, au alarmat opinia mondială, s'ar putea pune întrebarea, pentru ce în cazuri anterioare nu s'au pus în aplicare niciun fel de sancțiuni?

„Oare care să fie în prezent considerațiunile pentru care se cere ca articolul 16, să primească aplicarea sa? Aceasta trebuie să atragă în cea mai mare măsură atențiunea generală, atât în ceea ce privește procedura, cât și sancțiunile care trebuiesc recomandate de Consiliu“.

EXPRESS PORANNY din 11 Octombrie, sub titlul: „Leul britanic și Mussolini“, relevă următoarele considerațiuni:

„In momentul de față s'a formulat o impresie, că Anglia caută să răstoarnă pe Mussolini și să puie capăt fascismului, al cărui dinamism interior și aspirațiile de refacere a imperiului roman, neliniștește foarte serios națiunea britanică: Anglia vrea să înăbușe în stare embrionară toate tentativele de creare a unui nou imperiu italian, care va fi temut pentru imperiul britanic.

„Precum s'a organizat Europa împotriva lui Napoleon, *conchide ziarul*, Anglia organizează astăzi Europa împotriva lui Mussolini, cu ajutorul Societății Națiunilor, căci Anglia nu poate suferi concurența“.

Referindu-se la pregătirile continui ale Italiei, GONIEC WARSZAWSKI din 11 Octombrie anunță că „in cursul ultimelor săptămâni Colonia italiană din Polonia s'a micșorat foarte mult, din cauza plecării numeroșilor cetățeni italieni, chemați pe frontul abisinian“.

KURJER WARSZAWSKI din 13 Octombrie, sub titlul „Responsabilitatea individuală în istoria diplomației“, publică un articol al d-lui St. Szpotanski, în care autorul

își exprimă părerea că „formula ministrului Eden, care a căpătat aprobarea Societății Națiunilor, va avea o remi-niscentă istorică, care nu este prima și are deja tradi-ția sa“ :

„Tradiție groaznică și dramatică.

„O asemenea formulă a fost întrebuintată și pentru Napoleon după înapoierea sa din Elba.

„A două formulă a fost pronunțată în ultimul războiu cu Impăratul Wilhelm.

„Deși cazul nu este chiar atât de asemănător cu cel al lui Napoleon, totuși rezultatul a fost același.

„Cu alte cuvinte, în ambele cazuri, *conchide ziarul*, și cu Wilhelm și cu Napoleon, să vadă tendințele să atragă pe acela care se numește călcătorul tratatelor, spre responsabilitate.

„Această tactică, această stare de lucruri, se potrivește de minune cu psihologia engleză“.

Presă bulgară.

MIR din 11 Octombrie, sub titlul „Italia și Societatea Națiunilor“, scrie următoarele:

„Italia speră că promptele sale victorii îi vor da dreptul de a cuceri Abisinia și dacă Societatea Națiunilor nu se va resemna cât de curând în fața faptelor împlinite, ea va trebui și va fi nevoită să încheie un proces-verbal, așa cum a procedat și cu Japonia; Italia va continua însă să stăpânească coloniile în Abisinia.

„In cazul acesta o nouă lovitură va fi dată Societății Națiunilor, care a fost până acuma unica protecție a păcii.

„Atunci ar fi necesară întrebarea: cum va putea Austria sau vreun alt stat mic să se apere împotriva aspirațiilor unui stat mare?

„Statele mici vor rămâne întotdeauna amenințate. Din cauza aceasta, *continuă ziarul*, poporul italian care ar merita admirația omenirii, este dezaprobat de Societatea Națiunilor și de popoare.

„Printre statele ce se opun mai mult politicii italiene este Marea Britanie. Ea continuă concentrarea unei formidabile flote în Mediterană și a transporta arme spre Egipt și canalul Suez.

„Toate aceste preparative însă n'au putut tulbura guvernul italian, ceea ce devine inexplicabil.

„Oare Italia crede că măsurile nu sunt serioase, știind că Anglia este ostilă războiului?

„Fără îndoială că Societatea Națiunilor poate să salveze încă prestigiul său, dacă ea va fi de acord cu Anglia în ce privește aplicarea sancțiunilor prevăzute. Inșă această aplicare prezintă mari dificultăți. „Autoritățile militare pe de altă parte cred că războiul se va sfârși în curând, deși războaiele coloniale au fost întotdeauna lungi și costisitoare.

„Noi nu putem vorbi de conflictul armat dintre Marea Britanie și Italia, sperând că el va fi evitat, *scrie în concluzie ziarul*, și aceasta ar fi începutul unui nou mare războiu, și atunci nici nu va mai putea fi vorba de Societatea Națiunilor, de protecția popoarelor mici sau de libertatea învinșilor.

„Un astfel de războiu va fi poate mai crud decât cel din urma războiului mondial.

„Și tocmai din cauză că el va fi așa de grozav, trebuie

să presupunem, *conchide ziarul*, că popoarele vor face tot posibilul pentru ca el să fie evitat“.

UTRO din 11 Octombrie, sub titlul „Raporturile franco-engleze“, publică un articol semnat de d. prof. Ghenov, în care relevă următoarele:

„Raporturile franco-engleze sunt de o mare importanță pentru politica europeană. Franța este pentru menținerea statu-quo-ului în Europa. Marea Britanie din contră a manifestat alt punct de vedere.

„Dela 1923, guvernul britanic a cedat în ce privește problema revizuirii și a menținut acest spirit de conciliațiune în decursul următorilor ani.

„Pe de altă parte, conflictul italo-abisinian a izolat Italia de Societatea Națiunilor.

„Marea Britanie nu se aștepta să se angajeze în măsurile pentru garantarea securității în Europa Centrală și Orientală, însă acelea ce vor fi luate trebuie să fie colective.

„Aceasta înseamnă că Franța trebuie să se angajeze să meargă cu forța împotriva Italiei, imediat ce Societatea Națiunilor se va decide a aplica sancțiunile.

„Divergențele de vederi dintre Paris și Londra sunt evidente, *conchide ziarul*.

„Noile complicații în situația generală continuă să se ivească“.

Presă evreiască din străinătate.

Ziarul evreesc HAINT din Varșovia, cu data de 11 Octombrie, arată că abia acum două săptămâni, entuziasmul în Anglia pentru deslănțuirea unui războiu al popoarelor pentru apărarea păcii a fost general, „pe când astăzi refugiul la sancțiuni demască politica engleză de a sece de mâinile altora castanele din foc“.

„Refugiul la sancțiuni nu este decât o mărturisire că Anglia bate acum în retragere. Astăzi nimeni nu mai cere războiu împotriva Italiei. Inșuși premierul englez tăgăduște că ar fi vorba de ostilitate în contra unui popor amical din Europa.

„Evident că reîntoarcerea spre realitate a Angliei se datorește Franței care nu admite sancțiuni militare și care a pregătit o înfrângere atât de sângeroasă planurilor engleze.

„Nu este taină pentru nimeni că Anglia prin politica ei a aruncat Franța în brațele lui Mussolini și prin nehotărîrea ei în ce privește reînarmarea Germaniei, Laval a fost silit să încheie pactul care dă mână liberă Italiei în Abisinia.

„Franța nu permite astăzi Angliei jocul ei dublu de altădată; ea nu poate renunța la prietenia Italiei și nu este prea încrezătoare în colaborarea Angliei în caz de primejdie.

„Anglia cere sancțiuni pentru a scăpa de un rival în Marea Roșie.

„Dar sancțiunile nu vor duce atât de departe căci Franța nu vrea ca Liga Națiunilor să devie o scenă pentru jocul Angliei, iar aceasta din urmă s'a și resemnat și acum bate în retragere.

„Ar fi interesant, *scrie ziarul*, cum ar reacționa Anglia dacă n'ar fi vorba despre Addis-Abeba, ci despre Memel, Viena sau chiar Praga; ce fel de sancțiuni ar propovădui atunci Anglia împotriva agresorului?“

PROBLEMA EUROPEI CENTRALE

Presă austriacă.

In numărul din 9 Octombrie WIENER WIRTSCHAFTS WOCHEN, sub titlul: Războiul abisinian și Bassinul Dunării, publică un articol de d. Ernst Benedikt. Autorul scrie între altele:

„Guvernele ar trebui să convoace imediat o conferință central europeană, pentru a împiedeca prin eforturi comune extinderea urmărilor conflictului abisinian asupra Europei Centrale. Această conferință ar trebui să așeze simultan și piatra fundamentală pentru un larg schimb economic al puterilor pentru o armonie mai bună între statele agrare și cele industriale.“

„Ar trebui să se cristalizeze în mod treptat o doctrină Monroe central europeană, un drept minoritar central european, o mentalitate central europeană, care să evite orice aspirare și care să ia în considerare toate plângerile justificate“.

„Poate că este ultimul ceas dat Europei Centrale pentru consolidare“.

In numărul din 13 Octombrie, NEUES WIENER JOURNAL, sub titlul: „Germania și Bassinul Dunării“, publică un articol de profesorul Elemer Hantos. Autorul scrie:

„Viitoarea evoluție va arăta dacă interesul Germaniei pentru piețele dunărene agrare s'a trezit din cauza presiunii izolării sale economice, sau dacă este vorba de o părere metodică a piețelor transatlantice, întorcându-se la țările care totdeauna au fost marii ei consumatori și a căror putere de cumpărare ar putea fi considerabil mărită pe calea unui import german urecat.

„Importanța economică a Germaniei pentru diferitele țări dunărene este o dovadă, că fără o luare în considerare a Germaniei, nu există o soluționare liniștitoare a problemei dunărene“.

Presă franceză.

Ziarul parizian FRANCE LES BALKANS din 9 Octombrie vorbind despre acțiunea diplomatică a Reichului, în actualele împrejurări, scrie că, prin politica sa din Septembrie trecut, Anglia a reușit mai ales să slăbească legăturile care uneau Italia și Franța, și să prepare astfel un reviriment posibil, la Roma, în favoarea revizionismului în general.

„Intr'adevăr — adaugă ziarul — Roma va putea mereu

spune, fără a mira pe nimeni, că nu-i va fi posibil să se găsească în același timp și în Etiopia și pe Brenner.

„Italia nu va ajuta Ungaria, bine înțeles, dar n'o va împiedeca să încerce iar itele și să aprinde focul în Centrul Europei.... acest faimos foc pe care cancelarul Hitler îl așteaptă cu nerăbdare pentru a începe acțiunea pe care o prepară în mod sistematic și metodic de multă vreme“.

Sub titlul: „Unde vedem reapărând amenințarea revizionismului“, LE JOURNAL din 11 Octombrie se întreabă dacă Italia va fi din nou aruncată în câmpul revizionist, cu ocazia conflictului etiopian, și adaugă:

„Intr'adevăr, Italia s'a pus în ipostaza unui mare proletar, care reclamă dreptate. Ea cere Ligii Națiunilor să se arate în stare de a se adapta la situații noi, dacă voește să-și justifice misiunea sa de a împiedeca războiul.

„Argumentarea italiană se poate justifica pentru a explica o întreprindere de expansiune colonială. Dar e grozav de periculoasă în chestiile europene.

„Intr'adevăr, Ungaria a fost veșnic campioana revizionismului. Austria se teme de Anschluss și de Germania, și în această privință e de acord cu Italia. Dar, pentru a se apăra, ea aspiră la o consolidare internă, pe care numeroși austriaci n'o concep decât sub forma unei restaurări a Habsburgilor, pe care Mica Înțelegere ar considera-o ca un casus belli...

„De aceea, vom permite oare ca criza să ajungă la un punct care ar putea favoriza întreprinderile pescuitorilor în apă turbure?“.

Presă engleză.

Revista „NEWS LETTER“, sub semnătura d-lui Godfrey Lies, ocupându-se de atitudinea Europei Centrale față de conflictul italo-etiopian, scrie:

„Nu ne putem îndoi că cel puțin în țările Micii Înțelegeri există o fermă dorință de a vedea menținându-se autoritatea Societății Națiunilor.

„Cu toate că țările Micii Înțelegeri sunt puțin satisfăcute de preponderența italiană în Austria, ele nu voesc să vadă această țară înghițită de Germania. De aceea, ele sunt doritoare de a nu sfida Italia la Geneva.

Până la sfârșit, totuși, pare că ele vor pune Liga Națiunilor mai presus de orice, chiar cu riscul unei zdruncinări a statu-lui quo în Europa Centrală“.

CHESTIUNEA RESTAURĂRII MONARHICE ÎN GRECIA

Presă franceză.

D. Pierre Brossolette în LA REPUBLIQUE din 11 Octombrie subliniază că restaurarea monarhică în Grecia este aproape un fapt îndeplinit, cu atât mai mult cu cât monarhiștii, actualii stăpâni ai guvernului, vor ști să dea, fără îndoială, plebiscitului sensul pe care îl doresc.

Ziarul examinează apoi condițiunile care au făcut posibilă schimbarea de regim din Grecia și stăruiește asupra

aspectului internațional al evenimentelor dela Atena, scriind următoarele:

„Dar nu trebuie oare să vedem în această reîntoarcere accelerată a Greciei la monarhie altceva decât un simplu eveniment de politică internă? Intrăm aci în domeniul ipotezelor. Dar aceste ipoteze nu sunt cu totul neîntețmeiate. Nu era un mister simpatiile grupului venizelist pentru Italia; atitudinea d-lui Venizelos față de Pactul Balcanic a demonstrat perfect aceasta, și dimpotrivă,

favoarea Angliei nu s'a manifestat ea oare față de monarhiști? În turburările situației mediteraneene, Marea Britanică n'a calculat că ar fi avantajos de a avea la Atena un rege cu atât mai complezent cu cât ea va fi contribuit să-i redea tronul? Se va observa că ex-regele George locuia în Anglia, că în Anglia au avut loc toate conciliabilele în cursul cărora a fost pregătită Restaurarea. Nu este imposibil ca evenimentele din Grecia, de un an încoace, să fie episoade ale luptei anglo-italiene în Mediterană și ca restabilirea accelerată a monarhiei să fie un punct câștigat de Londra“.

In numărul din 12 Octomvrie, LE JOURNAL este de părere că ceea ce a grăbit evoluția restaurării în Grecia a fost lovitură de Stat încercată astăprimăvară de d. Venizelos.

„Restaurarea a fost asigurată — scrie ziarul — din ziua în care învingătorul răscălei a revendicat pe față rolul generalului Monk. Generalul Condylis este un raliat de ultima oră, căci a fost unul din cei mai credincioși republicani ai armatei. Ceea ce l-a decis să susție restabilirea tronului, este necesitatea de a se pune capăt rivalităților care amenințau să disloce blocul guvernamental el însuși.

„Ceea ce ne interesează sunt repercusiunile acestei evoluții asupra situației internaționale. Natural, se spune că nu se va schimba nimic în politica externă a Greciei. Același spirit, aceeași inspirație. Grecia rămâne unul din stâlpi Micii Înțelegeri și al Blocului balcanic.

„Monarhia n'a plătit oare destul de seump aventura din Asia Mică pentru a se păzi de orice recidivă? Generalul Condylis n'a fost să încerce terenul la Belgard înainte de a lua o decizie? S'a dus și la Roma și acest fapt a fost cu atât mai remarcabil, cu cât se atribuiau italienilor simpatii pentru d. Venizelos.

„Indiscutabil este că între familia regală greacă și cea engleză sunt alianțe care datează chiar de la începutul dinastiei grecești. Restaurarea nu poate deci decât să întărească influența britanică în basinul oriental al Mediteranei.

„Acesta este un fapt, încheie ziarul, care poate avea o mare importanță în împrejurările actuale“.

In JOURNAL DES DEBATS cu aceeași dată, d. Pierre Bernus după ce descrie evoluția evenimentelor în Grecia, spre restabilirea monarhiei, subliniază că această schimbare a fost pusă la cale de generalul Condylis, care s'a raliat de curând la monarhie. Ziarul afirmă că în această acțiune, generalul Condylis ar fi fost inspirat de ambiții de dictatură.

Presă engleză.

In legătură cu restaurarea monarhiei în Grecia, DAILY HERALD din 10 Octomvrie scrie că leaderul partidului republican, d. Papanastasiu, este foarte îngrijorat, căci prevede un nou războiu civil în Grecia. D-sa relevă numeroasele acte de violență săvârșite de regaliști, care nu respectă votul secret.

„Pe de altă parte Regele George nu ține, scrie ziarul, să recucerească un tron încărcat cu dinamită, și își dă seama că generalul Condylis, care acum un an era „apărătorul Republicii“ și care numai în urma intervenției Angliei s'a convertit la monarhie, își rezervă probabil rolul de „Duce“ în viitoarea conformație a Greciei“.

DAILY TELEGRAPH din 11 Octomvrie consacră un foarte lung articol situației din Grecia. Constată că restaurarea s'ar fi putut îndeplini mult mai ușor în Martie trecut decât acum, când opinia publică e neîn-

credătoare față de Condylis, „care n'a reușit să câștige încrederea Regelui, dat fiind că e ușor să devii republican, după ce ai fost monarhist, însă extrem de greu și de rar, să devii monarhist după ce ai fost republican“.

„E cert, continuă ziarul, că mai mulți monarhiști sinceri și leali fac parte din partidul lui Condylis. El personal însă și principalii lui aliați sunt monarhiști, pentru că sunt oportuniști, și asta o știe Regele care, precum a spus-o întotdeauna, dorește un plebiscit cu totul sincer și nesilit“.

Ziarul adaugă că d. Tsaldaris a fost prudent, amânând plebiscitul, și constată cu regret că d. Condylis s'a arătat mai regalist decât însuși Regele.

Presă austriacă.

In numărul din 11 Octomvrie, NEUE FREIE PRESSE, sub titlul: „Sfârșitul republicii în Grecia“, scrie:

„Regaliștii și-au asigurat puterea. Viitorul va arăta, dacă o vor putea păstra și mai departe neturburați. În orice caz, noul regim va fi pus la încercare.

„În ce privește politica externă, schimbările interne nu vor avea deocamdată efecte asupra ei.

„Restaurarea nu întâmpină rezistență în Statele vecine Greciei“.

In numărul din 11 Octomvrie, REICHSPOST, sub titlul: „Sfârșitul republicii în Grecia“, scrie:

„De mult se putea prevedea restaurarea monarhiei în Grecia. Sfârșitul republicii este urmarea firească a evoluției interne și formarea situației internaționale care s'a născut în urma conflictului dintre Italia și Etiopia. Greciei moderne îi lipsesc tradițiile republicane.

„Unul din motivele puternice pentru înlăturarea desfrâului republican și reînțocarea la monarhie în care se vede un garant al ordinii și reîntării Statului, a fost problema securității țării“.

In numărul din 11 Octomvrie, NEUES WIENER TAGBLATT scrie:

„Grecia este deocamdată un regat fără rege. Dar după toate probabilitățile, această stare de transit va fi numai de scurtă durată. La 3 Noemvrie, poporul grec va decide definitiv, prin plebiscit, asupra soartei Statului său. Nu credem că nu-și va da aprobarea la schimbările petrecute.

„Regele legitim, George II, care a subordonat reînțocarea sa unui plebiscit, va primi probabil la 3 Noemvrie, invitația să se suie din nou pe tronul strămoșilor săi“.

Presă maghiară.

In numărul din 11 Octomvrie, PESTER LLOYD scrie:

„Chestiune restabilirii monarhiei, care domină de mult vieța politică din Grecia, a suferit o soluționare forțată. Cu toate că lovitură de forță a regaliștilor a învins aproape fără opunere totuși se poate vedea că nu este vorba de o manifestare spontană a voinței poporului, ci de o acțiune separată pregătită cu îngrijire de unele personalități militare superioare.

„Autorii actualei lovituri de Stat s'au așezat într'o lumină puțin favorabilă făcând ca restaurarea monarhiei să fie precedată de o lovitură de forță.

„Acest fapt provoacă chiar concluzia că ideea regalității cu toate succesele ei din ultimul timp, nu este încă atât de înrădăcinată în popor, încât partizanii ei să fi putut îndrăzni a trece prin încercarea unui plebiscit“.

Presa elvețiană.

In numărul din 12 Octombrie, NEUE ZÜRCHER ZEITUNG, sub titlul: „Grecia în drum spre monarhie“, scrie:

„Regele George a declarat în repetate rânduri, că se va reîntoarce în Grecia numai în cazul când plebiscitul din 3 Noembrie va avea drept rezultat o majoritate în favoarea monarhiei.

„Nu credem că el, un om cu rațiunea calmă, rezervat, să se arunce într’o aventură. Cunoaște din proprie experiență nestatornicia poporului grec în chestiuni politice. Probabil că știe de asemenea că un plebiscit realizat de un dictator militar nu va exprima adevărata voință a poporului. Reîntoarcerea sa ar duce mai de vreme sau mai târziu la noi turburări.

„Conducătorii partidelor republicane au prevenit pe ex-regele George să se reîntoarcă. Va trebui să dea ascultare acestor voci, întru cât ele vin dela bărbați care au adus servicii Greciei“.

In editorialul din 12 Octombrie, GAZETTE DE LAUSANNE, sub semnătura d-lui Maurice Muret, scrie:

„Grecia își va schimba încăodată mai mult forma ei de guvernământ. Desgustat de republică, mai exact de felul în care a fost concepută și practică, poporul elen se pregătește să-și aducă din nou Regele. Sigur de succes, Regele George așteaptă momentul unei reîntoarceri triumfale.

„Adunarea națională și-a arătat clar sentimentele monarhiste. Tot felul de manifestațiuni în diferite părți ale țării, par să dovedească popularitatea principiului restaurării monarhice.

„Ce să credem de vicisitudinile care fac Grecia să-și determine regimul sub care vrea să trăiască ? Mai exact — căci în aceasta se rezumă problema — ce să credem de d. Venizelos și de modul în care și-a condus țara dela războiu încoace ? Oricât regret ași avea să scriu — *continuă d. Muret* — nu mă pot împiedeca să cred că a comis greșeli enorme, din spirit de dominațiune, din exclusivism, din orgoliu și că dacă Grecia trece printr’o criză atât de gravă, vina este mai ales a erorilor sale. Există cu siguranță în puterea personală o mare ispită, o cursă în care cei mai mari riscă să cadă. În orice caz, puterea personală n’a reușit d-lui Venizelos. Intreaga istorie a Greciei, dela armistițiun încoace, o dovedește.

„Republica, — *încheie ziarul* — a fost dărâmată de d. Venizelos“.

JOURNAL DE GENÈVE din 13 Octombrie scrie:

„Revolta d-lui Venizelos din primăvara trecută, împotriva umbrei monarhiei, a făcut din această umbră o vie realitate“.

Ziarul face apoi un istoric al acțiunii politice a guvernului Tsaldaris și al mișcărilor de opinie publică din Grecia, produse în intervalul de timp dela reprimarea revoltei din Martie și până la schimbarea de regim realizată de generalul Condylis. Subliniind dese schimbări de regim din Grecia, ziarul conchide:

„Țară în descompunere ? De loc. Și este cel mai extraordinar paradox elen. Poporul grec are o supleță, o inteligență, o vitalitate, astfel încât se reface repede din cele mai grozave zdruncinări, se adaptează la noua sa situație înainte de a o turbura din nou și își reia, în mijlocul națiunilor mirate, bunul mers“.

BCU Cluj / Central University Library Cluj